

Skotgravakríggj Slóðarin og eltarin um bankamálið

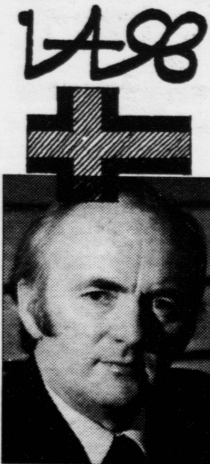
Tíverri tykjast föroyingar at vera farnir úr óskuni í eldin í bankamálinum. Fyrst ynsktu okkara kosnu fólk at bjarga bankanum politiskt fyri ein og hvønn prís, nú vilja tey hava rættarsøkn fyri ein og hvønn prís. Vit mugu ikki gloyma, at orsök-in til bankakreppuna var politisk, og loysnin tess-vegna eisini má vera tad.

Føroyskir politikarar valdu politiskt at bjarga bankanum, hóðast teir vistu, at skuldarbyrðan gjørdist ovurstór. Skulu vit nú fáa endurgjald fyri vánaliga viðferð í bankamálinum er vert at gera sær greitt, hvønn rætt føroyski skattgjaldarin hevur at sleppa burtúr teir skuldarbyrðu, sum føroyskir politikarar lögdu á skattgjaldaran.

Rættarlig ábyrgd

Tað eru teir sum halda, at tað verður torført at ávísar, hvussu bankin og staturin skulu rættarlíga ábyrgdast, hóast báðir partar eru til reiðar at lata nakað í endurgjald. Bankin var møguliga í óndari trúgv um, hvussu Føroya Banki var fyri, men Den Danske Bank handlaði jú við politikarar, sum ynsktu at bjarga bankakervi-num – ikki at keypa og selja fyrirkøkur. Tá talan er um statin er greitt, at tær politisku skyldurnar mótevgis föroyingum eru misrættar – men sagt verður, at vit hava ongi fordømi fyri, at rættarskipanin hevur álagt statinum endurgjaldsábyrgd fyri politiska vanrætt.

Mett verður, at undir øllum umstøðum fara nógvar ár at ganga, 'frenn hægstirættur hevur sagt sítt orðið í sak-

ini, og øll tey ári skulu so Palleba og Marsanna knúgva undir rentubyrðini.

Grátur og tannagrisl

Tað vakti miklan ans í Danmark, tá Birthe Weiss græt fyri opnum skermi eftir at Jóanes Eidisgård hevði givið henni krakk. Sjálvsagt er rætt at Eidisgård at halda síni vallyfti og halda seg uttanfyri danskan politik, men vert er at hyggja at, hvat hetta inniber. Teir gomlu javnarmennirnir á fólkatingi, Petur Mohr Dam, Johan Nielsen og Jákup Lindenskov vóru við í politiska arbeiðnum har, limir í tingbólkunum og virdir bæði millum javnarmenn og aðrar tingbólkar.

Teirra atkvøða í donskum máli merkti, at javnarmenn allir atkvøddu í føroyskum málum, sum føroyski lim-

urin ráddi til. Hesa ávirkan hava föroyingar mist í dag orsaka av ómegdarpolitik føroyska Javnarflokksins, mótevgis danska bróður-flokkinum.

Vit onnur kunnu tí flenna fyri okkum sjálvi, nú mín góði vinur Ivar Hansen gjørdist tingformaður, men hann, ið flennur síðst – og mest – er Nyrup, sum nú ongur politikarur sømdir skyldar föroyingum.

Skotgravakríggj

Skotgravarnar eru nú grivnar í bankamálinum, og tað tykist sum föroyingar fara at doyggja rentudeyðan, meðan alsamt ótyðligari spreinginkrætt verða skotnir tvørturum eitt alsamt ill-gongdari ongumannaland. Henda krígsstøða var við-virkandi til at varveita stjórnarsessin hjá Nyrup – í Danmark fær Nyrup undir-tøku fyri at verja dansk áhugamál mótevgis teimum órimuligu föroyingunum; Í Føroyum senda veljararnir tveir politiskar sjálmorðs-pilotar á fólkating.

Møguleikin verður tó hjá føroyska veljaranum at velja fólk inn á lögting hin 30 april, sum bæði vilja átala tann órætt, sum okkum hevur verið fyri, men sum eisini kunnu og vilja náa semju, so lánibyrðan kann lætna.

Eitt er í øllum førum vist, tá loysingin er vunnin, ber ikki til at skjóta dønum allar ólukkur í skógvarnars eins og nú – tá mugu vit liva við teimum politisku avgerðum okkara kosnu fólk taka, av øllum handa slag.

Jóhannes Martin Olsen

Hyggur tú í seinastu donsk føroysku orðabókina eftir fremmandaðorðum «oppertunisme», so sært tú har, at: »tað er at gera nakað, sum loysir seg í løtuni uttan at hugsa um onnur ella framtíðargongdina.«

Bláðar tú síðani í »The Advanced Learner's Dictionary of Current English« og leitar eftir sama orði, so sært tú at »opportunist« merkir: »preferring what can be done, to what should be done.«

Hyggur tú í aðrar, so sært tú nakað líknandi um hetta fyrirbrigdi.

Oppertunistar eru teir, ið gera nakað, sum teir í løtuni halda loysir seg fyri egnan vinning.

Mangan ríða politiskir flokkar á aldum, sum uppi eru í samfelagnum, og verða teir tá hildnir vera opportunistiskir, og sjáldan verða tilíkir flokkar tiknir í álvara.

Hesar frammanfyri nevndu merkingarnar eru sera rámandi fyri javnaðarflokkinn. Har hesin fyrr helt seg vera vegleiðaran, er hann nú vordin eftiraparin. Har hann fyrr helt seg ganga undan fyri at vinna fólknum sømdir, rennur hann nú aftan á fyri at vinna atkvøður. Hann er so statt vordin ein opportunistiskur flokkur.

Slóðarin er vordin sleikjarin. Hyggja vit í tvær tær seinastu árligu fundarlýsingarnar hjá javnaðarflokkinum, so sigga vit, at hann hevur eitt serligt eyga fyri hesum fyrirbrigdi, sum kallast at elta, har fyri er slóðað.

Lat okkum taka eitt dømi ella bæði tvey.

Í fundarlýsingini frá

landsfundinum á Tekniska Skúla í Klaksvík í 1997 varð um ríkisrættarlígu støðuna sagt frá, at »Landsfundurin tekur undir við uppskoti floksins um at viðgera ríkisrættarlígu støðu Føroya.«

Ikki eitt orð meira søgdu teir um hesa týðningarmiklu og alt avgerandi støðu Føroya, og vikulanga útvarpsviðgerðin frá hesum landsfundi teirra segði heldur ikki stórvægis meira.

Síðani fingur vit nakrar veljarakanningar, ið søgdu frá, at javnaðarflokkurin lá tungt í sjónum, og at Føroya fólk í stórum tali var farið at leita loysingar- og sjálvstýrisvegin.

So fingur vit aftur ein landsfund í javnaðarflokkinum, har tað týðiliga kom fram, at flokkurin var farin at leita eftir fólkunum.

Vit fingur enn eina útvarping yvir eina lítil viku og ansaðu eftir, at javnaðarflokkurin akslaði síni skinn enn eina ferð. Nú fór hann at treða sjálvstýris-dansin.

Tað var tað fólkid vildið – tað var tað, veljarakanningarnar søgdu – og tí tók javnaðarflokkurin 10 ára gamla uppskoti um sjálvstýrislógina framaftur.

Týðiligt er, at discount-ideologarnir í flokkinum spæla hasard við politisku støðu Føroya, og hetta hasardspæl er nú eisini sligið ígjøgnum í fólkatinginum, har teir lova eitt í dag, og gera nakað annað í morgin.

Sjálvstýrislóg, teir rópa seg upp á, skal takast eftir einari grein í donsku grundlógini, og verður tá ikki annað enn ein onnur heimastýrislóg, hvat ríkisrættarlígu viðurskiftum viðvík-ur.

Tjóðveldisflokkurin sigur hinvegin, at vit gera eina føroyska grundlóg til føroysk viðurskifti. Tað er ein sjálvstýrislóg, sum onnur lond hava, og hana kunnu föroyingar so við einari fólkatakvøðu taka til sín.

Ein einföld loysn á einum álvarsligum spurningi.

Tjóðveldisflokkurin slóðar undan á álvarsomum málum, og er heldur enn fegin, um aðrir flokkar elta, ið fyri er slóðað. Í samskiptinum við javnaðarflokkinn er tað týðiligt, hvør er eltarin, og hvør er slóðarin.

Tað einasta vit ikki hava brúk fyri er oppotunistisk-um flokkum, sum ikki duga á at skyna, nær talan er um álvara ella gaman.

Hergeir Nielsen

Eitt vantar enn

Tað er at fegnast um, at verandi samgonga hevur megnað at lætt um skatta-trýstið seinastu tvey ári. Nøkur frálík uppskot hevur tingið samtykt á skattaókin-um, og onkur lógu eftir til viðgerðar, nú tingið fór heim.

Skatting av hjúnum

Men eitt uppskot, sum fleni høvdu væntað fór at koma sum ein náttúrlig avleiðing av kósini hjá figgjarmálaraðharranum, vantar enn. Hetta er uppskotið um at gera tað møgulegt hjá hjúnum at flyta inntøku síná-millum. Miðflokkurin hevur í hesum sínum fyrsta skeiði á tingi gjørt ítúkilig- ar royndir at fáa hetta málið framt, men hevur ikki enn

verið meiriluti fyri hesum á tingi, hóast fleiri hava sýnt góðan vilja.

Eitt dømi: Annar hjúna-felagin hevur eina inntøku upp á kr. 200.000. Hin hevur ongar inntøkur, tí hann er heimaarbeiðandi. Við upp-skoti Miðflokksins kann helvtin av inntøkuni flytast, soleiðis at hvør teirra hevur eina skattskylduga inntøku upp á kr. 100.000.

Við hesum uppskoti latast fleiri móguleikar upp fyri loysn av trupulleikum, sum í dag eru eysýnligrir í sam-felagnum.

Virðið heimaarbeiðið

Fyrst og fremst vil henda broytingin í skattalógini vera ein samfelagslig góð-tøka av arbeiðnum heima-

Tey eru nøkur hjún – og ikki so fá – sum hava valt at vera felags um alt. Hetta merkir, at um annar arbeiðir úti og hin heima, so eru tey tó felags um inntøkuna, tí fa-miljan øll skal liva av henni. Í veruleikanum er talan um manna- og javnrættindi. Hví verður arbeiðið at ansa eftir egnum børnum ikki eins nógv vurt og arbeiði petaganna???

Greiðir fyrimumir

Beinleiðis fyrimumir við hesi broyting í skattalógini eru, at liviumstøðurnar gerast lættari hjá hjúnum, har bert ein inntøka er. Og uttan iva verða tað fleiri, har bæði hjún arbeiða úti, sum sigga móguleikan fyri, at annar framyvir kann vera heima-

arbeiðandi.

Í hesum uppskoti eisini ein lutvís loysn á teimum ans-ingartrupulleikum, sum annars eru so truplir at loysa.

Síðani merkir hetta eisini, at fleiri kunnu koma í ar-beiði, sum í dag eru arbeiðs-leys, við tað at ein ávísur tørvur verður á arbeiðskraft.

Lívsvirðið

Miðflokkurin setir lívsvirðið fremst í sínum politikki. Og her er talan um lívsvirðið, sum vælferðarsamfelagið tíverri hevur sagt farvæl til.

Bill Justinussen,
Miðflokkurin

